

การระดมสมองเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะยาว ครั้งที่ 3
เรื่อง การพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี”

โดย

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2546

ณ ห้องประชุมสำนักงานอธิการบดีชั้น 8
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้ร่วมระดมสมอง

1. ดร. ทองฉัตร	หงส์ลดาธรมภัก	นายกสภามหาวิทยาลัย
2. รศ. ดร. หริส	สุตะบุตร	อุปนายกสภามหาวิทยาลัย
3. รศ. ดร. ไพบุลย์	หังสพฤษ	ที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย
4. ศ. ดร. ยงยุทธ	ยุทธวงศ์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. ศ. ดร. พจน์	สะเพียรชัย	”
6. ดร. อารณ	ศรีพิพัฒน์	”
7. นายปราโมทย์	ไม้กลัด	”
8. นายเขมทัต	สุคนธ์สิงห์	”
9. ดร. กฤษณพงศ์	กิริติกร	อธิการบดี
10. ผศ. สุทัศน์	พรอานุกาพกุล	ประธานสภาคณาจารย์ และพนักงาน
11. ผศ. นงนุช	ภัทรารดร	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
12. ศ. ดร. จุลละพงษ์	จุลละโพธิ	กรรมการจากสภาวิชาการ
13. ผศ. ดร. ทิพาพร	อยู่วิทยา	กรรมการจากสภาวิชาการ
14. ผศ. ดร. สุพัฒน์พงษ์	ดำรงรัตน์	อาจารย์ประจำ
15. นางสุนิตย์	เทพไพฑูรย์	พนักงานประจำ
16. รศ. ดร. ศักรินทร์	ภูมิตน	เลขานุการสภามหาวิทยาลัย
17. ดร. พิเชฐ	ดุรงค์เวโรจน์	ผู้ช่วยเลขานุการสภามหาวิทยาลัย
18. รศ. ดร. สมชาย	จันทร์ชานา	รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายวิชาการ
19. ดร. เกษรา	วามะศิริ	รองอธิการบดีฝ่ายการเงินและทรัพย์สิน
20. ผศ. สุภาณี	เลิศไตรรักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายบุคคล
21. ผศ.ดร. ภาณุวัฒน์	สุริยฉัตร	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
22. รศ. ดร. บุญเจริญ	ศิริเนาวกุล	ผู้อำนวยการสำนักคอมพิวเตอร์
23. รศ. ดร. เอก	ไชยสวัสดิ์	คณะวิศวกรรมศาสตร์
24. ผศ. ดร. วนิดา	พวงกุล	ภาควิชาเคมี

คณะทำงาน

1. นางสาวนงลักษณ์	อ่องสุวรรณ	หัวหน้างานการประชุมฯ ผู้ช่วยเลขานุการ
2. นางสาวพัชรินทร์	แจ่มแจ้ง	งานการประชุมและพิธีการ
3. ดร. วีราพร	ชัยอรุณดีกุล	สำนักบัณฑิตศึกษาและกิจการนานาชาติ
4. ดร. ผ่องศรี	เวสาร์ช	สำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
5. ดร. วรณา	เต็มสิริพจน์	กองแผนงาน

เริ่มเสวนา เวลา 14.45 น.

มหาวิทยาลัยเสนอข้อมูล “Profile การพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี” ดังรายละเอียดเอกสารหมายเลข 1 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ข้อหนึ่งคือ “สร้างบัณฑิตที่เก่งและดี” กองกิจการนักศึกษาเป็นหน่วยดูแลนักศึกษาทำหน้าที่ครอบคลุมด้านกิจกรรมนักศึกษา แนวทางการศึกษาและอาชีพ ศิษย์เก่า และการให้บริการแก่นักศึกษา (F3)

การดูแลและให้บริการนักศึกษาครอบคลุมทั้งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและระดับปริญญาตรี แต่ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2546 มีนักศึกษาระดับปริญญาตรี 8,005 คน มีบุคลากรทำงานในกองกิจการนักศึกษา 21 คน คิดเป็นสัดส่วนการให้บริการบุคลากร 1 คน ต่อนักศึกษา 500 คน (F5,6)

2. งบประมาณ

2.1 ในปีการศึกษา 2546 กองกิจการนักศึกษาได้รับงบประมาณ 21,000,000 บาท สูงกว่าปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้รับงบประมาณ 16,539,500 บาท ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการ (F7,8)

2.2 งบดำเนินการเฉลี่ยต่อหัวนักศึกษาในปีงบประมาณ 2545 จำนวน 978 บาท/ปี สูงกว่าปี งบประมาณ 2546 ซึ่งได้รับ 900 บาท/ปี ในจำนวนนี้แยกเป็นงบสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาหัวละ 220 บาท/ปี ในปีงบประมาณ 2546 ซึ่งต่ำกว่าในปีงบประมาณ 2545 ได้รับคนละ 245 บาท/ปี (F9,10)

3. กิจกรรม

3.1 องค์การที่จัดกิจกรรมแยกเป็น สโมสรคณะ 5 คณะ 21 ภาควิชาและ 41 ชมรม ประกอบด้วยชมรมด้านต่างๆ ดังนี้ (F16,17)

ด้านวิชาการ	6	ชมรม	ด้านศิลปวัฒนธรรม	10	ชมรม
ด้านบำเพ็ญประโยชน์	5	“	ด้านกีฬา	14	“
ด้านนันทนาการ	6	“			

3.2 ในปีการศึกษา 2545 มีโครงการกิจกรรม 164 โครงการ ดังนี้ (F18)

โครงการกิจกรรม (การศึกษา 2545)	จำนวนโครงการ	จำนวนเงินสนับสนุน	จำนวนเงินเฉลี่ยต่อโครงการ
1. กิจกรรมส่วนกลางและกิจกรรมทางวิชาการ	23	334,831 (13%)	14,558
2. กิจกรรมด้านกีฬา	40	575,062 (22%)	14,377
3. กิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	44	488,968 (19%)	11,113
4. กิจกรรมด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การประหยัดพลังงาน	8	116,050 (04%)	14,506
5. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์	8	391,789 (15%)	48,974
6. กิจกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	14	223,960 (08%)	15,997
7. กิจกรรมด้านการส่งเสริมภาวะผู้นำการบริหาร และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	27	499,536 (19%)	18,501
รวม	164	2,630,214(100%)	16,038

* (F.....) = ข้อมูลตาม Power point

3.3 การบริหารหอพักในปี 2545 หอพักชายนักศึกษาเข้าพัก 765 คน หอพักหญิงนักศึกษาเข้าพัก 388 คน ในปีการศึกษา 2546 สลับหอพักชายเป็นหอพักหญิง หอพักชายมีนักศึกษาเข้าพัก 388 คน หอพักหญิงมีนักศึกษาเข้าพัก 904 คน (F19)

3.4 การให้บริการประกันอุบัติเหตุให้นักศึกษาจ่ายค่าเบี้ยประกัน 150 บาท/คน/ปี ทุนประกัน 300,000 บาท ค่ารักษา 30,000 บาท

3.5 การฝึกงาน ให้บริการฝึกงานภาคฤดูร้อนแก่นักศึกษา 3 คณะ ได้แก่คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ในปีการศึกษา 2545 คณะที่มีนักศึกษาฝึกงานมากที่สุดคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ รองลงมาได้แก่คณะวิทยาศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยงานเอกชนเป็นหน่วยงานที่นักศึกษาไปฝึกงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอิสระ (F 22,23)

3.6 การบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษาได้มีการดำเนินกิจกรรมจัดหางานให้นักศึกษาในปีการศึกษา 2545 1,199 ครั้ง เป็นการจัดงานวันนัดพบผู้ประกอบการ รับสมัครงานแทนบริษัท ประชาสัมพันธ์ การรับสมัครงานและจัดหางาน Part time (F 24)

3.7 การแนะแนวการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 กิจกรรมที่ดำเนินการมากที่สุดได้แก่การส่งข้อมูลแนวการศึกษาวิดิทัศน์ 65 ครั้ง แนะแนวการศึกษาในโรงเรียน กทม. 3 ครั้ง แนะแนวสัญจรใน 4 ภูมิภาค 4 ครั้ง และจัดสัปดาห์แนะแนวการศึกษาต่อ 1 ครั้ง (F 25)

3.8 แหล่งเงินทุนในปีการศึกษา 2545 สูงกว่าปี 2544 และมีการจัดสรรทุน ดังนี้

แหล่งเงินทุน	ปี 2544		ปี 2545	
	ทุน	จำนวนเงิน	ทุน	จำนวนเงิน
1. ทุนการศึกษาภายนอก(ให้เปล่า)	225	1,871,400	214	1,909,500
2. กองทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา				
- ทุนให้เปล่า(จัดสรรจากดอกผลกองทุน)	2	8,000	2	27,550
- ทุนเงินยืมเพื่อการศึกษา	148	2,411,000	183	2,896,600
- ทุนเงินยืมฉุกเฉิน	619	1,500,000	873	1,500,000
- ทุนส่งเสริมนักศึกษาดีเด่น	181	22,549	11	63,250
- ทุนจ้างงาน	45	63,400	229	508,365
3. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐบาล	2,134	138,591,126	2,230	152,705,967
	3,173 ทุน 181 รางวัล	144,467,475	3,742 ทุน 227 รางวัล	159,611,232

3.9 ในปีการศึกษา 2545 มีการจัดสรรทุนประเภทต่างๆ ดังนี้ (F27-29)

(1) ทุนการศึกษาภายนอก (ให้เปล่า) จำนวน 214 ทุน เป็นเงิน 1,909,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของจำนวนเงินที่จัดสรรทั้งหมด จัดสรรเป็น

- ทุนให้เปล่า 1 ปี 35 คน จัดสรรเงิน 15% - ทุนมีเงื่อนไข 1 คน จัดสรรเงิน 5%
- ทุนดอกผลจากเงินบริจาค 3 คน จัดสรรเงิน 1% - ทุนงบประมาณ 90 คน จัดสรรเงิน 19%
- ทุนให้เปล่าต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา 85 คน จัดสรรเงิน 40%

(2) ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา (จัดสรรจากเงินรายได้) จำนวน 1,298 ทุน เป็นเงิน 4,995,765 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.12 ของจำนวนเงินที่จัดสรรทั้งหมด จัดสรรเป็น

- ทุนให้เปล่า 2 คน เป็นเงิน 27,550 บาท
- ทุนจ้างงาน 229 คน เป็นเงิน 508,365 บาท
- ทุนเงินยืมเพื่อการศึกษา 183 คน เป็นเงิน 2,896,600 บาท
- ทุนเงินยืมฉุกเฉิน 873 คน จัดสรรในวงเงิน 1,500,000 บาท
- ทุนส่งเสริมนักศึกษาดีเด่น 11 ทุน 227 รางวัล เป็นเงิน 63,250 บาท

(3) ทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐบาล จำนวน 2,230 ทุน เป็นเงิน 152,705,967 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.67 ของจำนวนเงินที่จัดสรรทั้งหมด จัดสรรเป็น

- ผู้กู้รายใหม่ 357 คน เป็นเงิน 15,766,917 บาท
- ผู้กู้ต่อเนื่องจากสถานศึกษาอื่น 540 คน เป็นเงิน 42,563,275 บาท
- ผู้กู้ต่อเนื่องของมหาวิทยาลัย 1,333 คน เป็นเงิน 94,375,775 บาท

3.10 ผู้ได้รับทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของรัฐบาลในปี 2545 ทั้งหมดเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 3,742 ทุนจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด 7,365 คน คิดเป็นร้อยละ 50.80 เป็นเงิน 159.31 ล้านบาท จำนวนผู้ได้รับทุนเป็นนักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ร้อยละ 49

จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมร้อยละ 25 จากคณะวิทยาศาสตร์ร้อยละ 17 จากคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 7 และจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ร้อยละ 2 (F30-31)

3.11 การพิจารณาทุนการศึกษา มหาวิทยาลัยมีโครงการเยี่ยมบ้านนักศึกษาทุน ซึ่งจัดขึ้นระหว่างเดือนกันยายน 2545 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 29 หลังในพื้นที่ 8 อำเภอ ผลการเข้าเยี่ยมพบว่า มีบ้านนักศึกษาที่ขาดแคลนจริงร้อยละ 87 และมีบ้านที่น่าจะมีรายได้สูงกว่าที่แจ้งไว้ร้อยละ 13 (F 32)

4. การพัฒนานักศึกษา

4.1 มหาวิทยาลัยมีแผนกลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษาด้านต่างๆ 8 ด้าน ดังนี้ (F33)

- 1) พัฒนาระบบการคัดเลือกและสร้างเสริมสุขภาพนักศึกษา
- 2) เตรียมความพร้อมในการศึกษา
- 3) เสริมทักษะและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
- 4) พัฒนากิจกรรมน้องใหม่
- 5) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและวินัยนักศึกษา
- 6) พัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา
- 7) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสวัสดิการพื้นฐานนักศึกษา
- 8) ติดตามและประเมินผล

4.2 โครงการย่อยในแต่ละแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1) การพัฒนาระบบการคัดเลือกและสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยโครงการ (F34)

- บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและสุขภาพจิต
- ทดสอบสุขภาพจิต & EQ
- Road Show
- ตรวจสุขภาพและสารเสพติด
- คัดเลือกนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ

กลยุทธ์ที่ 2) การเตรียมความพร้อมในการศึกษา ประกอบด้วยโครงการ (F35)

- ทุน/หอพัก
- พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
- ก้าวสู่บัณฑิต มจร. ปวส.ต่อปริญญาตรี
- การให้คำปรึกษา
- ก้าวสู่บัณฑิต มจร.
- อบรมนักศึกษาพี่เลี้ยง

กลยุทธ์ที่ 3) การเสริมทักษะและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ประกอบด้วยโครงการ (F36)

- ทักษะและความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ
- ทักษะคอมพิวเตอร์
- โครงการติว
- ทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ
- ทักษะในการบริหาร
- เสริมสร้างทักษะภาษาและการสื่อสาร

กลยุทธ์ที่ 4) การพัฒนากิจกรรมน้องใหม่ ประกอบด้วยโครงการ (F37)

- ปรับปรุงระบบการเชียร์
- ปรับปรุงระบบการรับน้อง
- ระบบนักศึกษาพี่เลี้ยง

กลยุทธ์ที่ 5) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วยโครงการ (F38)

- สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียน
- พัฒนาจริยธรรมนักศึกษา
- น้องใหม่สุขสดใส
- ส่งเสริมวินัยนักศึกษา
- Code of Conduct

กลยุทธ์ที่ 6) การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา ประกอบด้วยโครงการ (F39)

- สัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา - พัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษา
- เปิดโลกกิจกรรม 250 โครงการ - อบรมผู้นำบริหารกิจกรรมนักศึกษา
- สมุดบันทึกกิจกรรม - บูรณาการวิชาการกับกิจกรรม

กลยุทธ์ที่ 7) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสวัสดิการพื้นฐาน ประกอบด้วยโครงการ (F40)

- สถานที่สันทนาการและออกกำลังกาย - ความปลอดภัยและทรัพย์สินของนักศึกษา
- กิจกรรมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อม - สภาพแวดล้อมหอพัก
- พัฒนาสโมสร/ชมรม - พัฒนาสาธารณูปโภคและสวัสดิการพื้นฐาน
- พัฒนาสภาพแวดล้อม มจร.

กลยุทธ์ที่ 8) ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย (F41)

- การรายงานผลประจำปี - การเก็บข้อมูลภาคสนาม
- การประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.3 ผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ณ มิถุนายน 2546 มีดังนี้ (F42-43)

กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	จำนวน นศ. เข้าร่วม
อบรมทักษะการบริหาร กิจกรรมนักศึกษา	10-14 ก.พ.46	(18,598) กองกิจฯ	100 คน
อบรมนักศึกษาพี่เลี้ยง			
- ปวส.ต่อปริญญาตรี	24-25 มี.ค.46	38,418	300 คน
- ปริญญาตรี	18-21 เม.ย.46	63,010	387 คน
โครงการ ก้าวสู่บัณฑิตมจร.			
- ปวส.ต่อปริญญาตรี	28-30 มี.ค.46	387,035	1,159 คน
- ปริญญาตรี	24-25 พ.ค.46	158,446	1,668 คน
น้องใหม่สุขสดใสใน Kmutt			
- ปวส.ต่อปริญญาตรี	28 มี.ค.46	3,620	1,159 คน
- ปริญญาตรี	24 พ.ค.46	2,743	1,668 คน
โครงการพี่น้องสัมพันธ์	25-27 พ.ค.46	187,879	600 คน
ตรวจสอบสุขภาพและสารเสพติด			
- ปวส.ต่อปริญญาตรี	1 เม.ย.46	239,076	1,063 คน
- ปริญญาตรี	13 พ.ค.46		1,685 คน
ทดสอบสุขภาพจิต			
- ปวส.ต่อปริญญาตรี	1 เม.ย.46	15,360	96.33 %
- ปริญญาตรี	13 พ.ค.46	23,565	93.23 %

โครงการ สัมมนาอาจารย์ ที่ปรึกษาชั้นปีและกิจกรรม นักศึกษา	19-20 พ.ค.46	170,358 (พัฒนานุเคราะห์)	111 คน (อาจารย์)
จัดทำสมุดบันทึกกิจกรรม นักศึกษา	25 พ.ค.46	56,785	3,500 เล่ม
กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาด	20 มิ.ย.46	10,000	90 คน

4.4 ในปีการศึกษา 2546 ผลการทดสอบสุขภาพจิตพบว่านักศึกษา ปวส. ต่อปริญญาตรี
มีปัญหาสุขภาพมากกว่านักศึกษาที่จบมัธยมปลายสอบเข้าต่อปริญญาตรี (F44)

ผลการทดสอบสุขภาพจิต

คณะ	จำนวน นศ. ทำแบบ		ระดับมาก		ระดับปานกลาง		ระดับน้อย	
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2
วิศวกรรมศาสตร์	454	858	23	14	19	11	38	46
วิทยาศาสตร์	-	404	-	11	-	9	-	22
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม	361	156	16	3	15	4	35	8
สถาปัตยกรรมศาสตร์ฯ	-	87	-	1	-	1	-	1
เทคโนโลยีสารสนเทศ	238	58	2	0	10	3	21	6
รวม	1053	1563	41	29	44	28	94	83
คิดเป็นร้อยละของ จำนวนนศ.ที่มาทดสอบ			3.89	1.86	4.18	1.79	8.93	5.31

กลุ่มที่ 1 หมายถึง นศ. ปวส. ต่อปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะเทคโนโลยี
สารสนเทศ

กลุ่มที่ 2 หมายถึง นศ.จบมัธยมปลายต่อปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนานักศึกษา

- 1) จำนวนนักศึกษา : ผู้ให้บริการ
- 2) จำนวนนักศึกษา : บริการ/สวัสดิการและสถานที่
- 3) รูปแบบการเรียนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา
- 4) ความอ่อนแอขององค์กรกิจกรรมนักศึกษาทุกระดับ
- 5) บริการสวัสดิการและกิจกรรมในวิทยาเขต

4.6 ปัญหาของนักศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญเร่งด่วน

- 1) ด้านการแต่งกาย
- 2) ไม่เคารพกฎระเบียบ วินัย
- 3) การตรงต่อเวลา ไม่เคารพครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่
- 4) ปัญหาเพศของมีนเมา ทะเลาะวิวาท
- 5) การสร้างความเดือดร้อนในชุมชนอาศัย
- 6) ประพฤติไม่เหมาะสมกับวัย/สถานภาพ(ปัญหาทางเพศ)

ประเด็นการเสวนา

วิสัยทัศน์ข้อหนึ่งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีคือมุ่งสร้างบัณฑิตที่เก่งและดี ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านวิชาการควบคู่กับกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องเข้ามาร่วมดำเนินการ ต้องปรับปรุงวิธีการจากเดิมที่อาจารย์ให้ความสำคัญกับด้านวิชาการมากกว่าด้านกิจกรรมนักศึกษามาเป็นให้ความสำคัญกับด้านกิจกรรมนักศึกษาเท่าเทียมกับด้านวิชาการ ทั้งนี้จะต้องทำความเข้าใจกับคณาจารย์อย่างชัดเจนจริงจังและใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนวิธีการ

กลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษาด้านต่างๆ

1. การสร้างความภูมิใจในการเป็น มจร.

ความภูมิใจในการเป็น มจร. จะทำให้นักศึกษารักและศรัทธาในสถาบันมีผลให้บรรลुวิสัยทัศน์เป็นบัณฑิตที่เก่งและดีได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้นอันดับแรกที่มาวิทยาลัยควรทำคือหาวิธีให้นักศึกษาเกิดความรัก ผูกพันและความภูมิใจในการเป็น มจร. แต่การสร้างศรัทธาเป็นเรื่องของจิตใจบังคับใครไม่ได้ สังเกตว่าปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียน มจร. เนื่องจากคะแนนสอบถึงเกณฑ์มิได้มุ่งมั่นที่จะมาเรียนที่นี่ มหาวิทยาลัยคิดว่าวิธีที่จะแก้ไขจุดนี้คือการรับนักเรียนที่ประสงค์เข้ามาเรียนที่ มจร. โดยวิธีรับตรงโดยคัดนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ต่ำนัก มีความสามารถ มีแนวความเป็นผู้นำ

การสร้างความภูมิใจในการเป็น มจร. นั้นศิษย์เก่าก็เป็นส่วนสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่วัดความสำเร็จ ความนิยม ดังนั้นจึงควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาปัจจุบันได้ทราบผลงานความสำเร็จ ความเป็นที่นิยม มีชื่อเสียงในสังคม และอาจารย์ต้องกล่าวถึงในทางที่ส่งเสริมอยู่เสมอ

2. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด ดังนั้นจึงควรเอาใจใส่ให้ความดูแลให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่นผูกพันใจ ซึ่งถ้าทำได้สำเร็จระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจะสามารถหล่อหลอมจิตใจให้เป็น มจร. และสร้างวัฒนธรรม ความภูมิใจในการเป็น มจร. ได้ง่ายขึ้น

มหาวิทยาลัยคาดหวังว่าจะให้อาจารย์ดูแลนักศึกษามากขึ้นโดยในภาคการศึกษาที่ 2/2546 จะกำหนดให้อาจารย์ทุกคนต้องมีภาระงานจากการพัฒนานักศึกษา

ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีนักศึกษาอยู่ในความดูแลละชั้นปี เพื่อช่วยเหลือดูแลกันในทุกๆ เรื่องทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมนอกเหนือวิชาการ และถ่ายทอดประสบการณ์ให้รุ่นน้อง ระบบดังกล่าวจะทำให้เกิดความรักความผูกพันกันซึ่งต้องสร้างตั้งแต่แรกเข้ามาเรียน และจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยสร้างวัฒนธรรมความเป็น มจร. ได้

กิจกรรมนักศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนานักศึกษา และก่อให้เกิดความรักความผูกพันกับมหาวิทยาลัย เช่นด้านกีฬา นันทนาการต่างๆ มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักศึกษาคิดรูปแบบการจัดกิจกรรมและดำเนินการในรายละเอียดเองเพื่อให้รู้จักคิดสร้างสรรค์และรู้ระบบการทำงาน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยกำกับทิศทางและสนับสนุนด้านงบประมาณ สถานที่ต่างๆ

3. สมุดบันทึกกิจกรรมนักศึกษา

โดยปกติทั่วไปจะพบว่ามือนักศึกษาส่วนหนึ่งที่มุ่งแต่เรียนให้สำเร็จโดยไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาขาดการพัฒนาในด้านมนุษยสัมพันธ์ การสร้างสรรค์เพื่อสังคม

มหาวิทยาลัยจึงคิดวิธีแก้ไขโดยในปีการศึกษาต่อไปมหาวิทยาลัยจะจัดให้นักศึกษาทุกคนต้องมีสมุดบันทึกกิจกรรมควบคู่กับใบรายงานผลการศึกษา (Transcript) เพื่อให้บันทึกว่านักศึกษาได้ผ่านการพัฒนาอะไรไปบ้าง โดยอาจกำหนดว่าเมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยเท่าใดและกิจกรรมบางอย่างจะเป็นกิจกรรมบังคับว่าต้องผ่าน

จากข้อมูลพบว่าปัญหาที่จะเร่งแก้ไขให้นักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นข้อบกพร่องด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ เช่นการไม่ตรงต่อเวลา ไม่เคารพอาจารย์-เจ้าหน้าที่ ไม่เคารพระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ นั้น มหาวิทยาลัยจึงควรหากลยุทธ์ส่งเสริมด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ เพราะ “เก่ง” กับ “ดี” นั้น ความดีทำยากกว่า

การเป็นคนดีมีคุณธรรม จรรยาบรรณนั้น นอกจากจะใช้วิธีพรีสอนพูดบอปปอยๆ แล้วควรหาวิธีให้นักศึกษาเกิดการยอมรับเองมากกว่าบังคับ วิธีหนึ่งคือให้นักศึกษาสร้างเกณฑ์กติกาขึ้นมาเอง และควบคุมดูแลการประพฤติปฏิบัติกันเอง เช่นให้นักศึกษาร่วมกันคิดว่าบัณฑิต มจร. ในอุดมคติควรเป็นอย่างไรทั้งบุคลิก วิธีการคิด-พูด การแต่งตัว จรรยาบรรณ และเมื่อวางกฎเกณฑ์โดยนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเองแล้วเท่ากับเป็นการยอมรับ ดังนั้นการควบคุมความประพฤติก็จะง่ายขึ้น เรื่องเช่นนี้ต้องอาศัยผู้นำซึ่งจะไปเชื่อมโยงกับการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำมาพัฒนาต่อเพื่อให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ

4. หอพักนักศึกษา

การจัดหอพักนักศึกษาเป็นการให้บริการเพื่อให้นักศึกษามีที่พักที่สะดวก ปลอดภัย มหาวิทยาลัยจัดให้หอพักมีกิจกรรมเสริมทั้งด้านวิชาการและบันเทิงเพื่อให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีอาจารย์เป็นที่ปรึกษาดูแลหอพัก ปัจจุบันหอพักชายและหญิงมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการ ในระยะแรกมหาวิทยาลัยจัดหอพักชายไว้มากกว่าหอพักหญิงเพราะนักศึกษาชายมีจำนวนมากกว่า แต่ปัจจุบันนักศึกษาหญิงเพิ่มขึ้นและมีความต้องการสูงขึ้น ประกอบกับมหาวิทยาลัยเห็นว่าเรื่องความปลอดภัยสำคัญกับนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชายจึงสลับหอพักชายเป็นหอพักหญิง

5. การหารายได้เสริมระหว่างเรียน

นอกจากมหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาต่างๆ แล้วยังได้จัดให้มีทุนจ้างงานโดยให้นักศึกษาทำงานกับหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยในช่วงที่ว่างจากการเรียนเพื่อเป็นการหารายได้เสริม นอกจากนี้อาจจัดหางานให้ทำในช่วงปิดภาคการศึกษา การหารายได้เสริมระหว่างเรียนจะเป็นประโยชน์ที่จะทำให้นักศึกษารู้จักรับผิดชอบ มีประสบการณ์ ทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการทำงานหารายได้ระหว่างที่ยังเรียนไม่จบยังไม่เป็นที่นิยมในสังคมไทย มหาวิทยาลัยจึงคิดที่จะสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้เกิดความภาคภูมิใจในการหารายได้จากการทำงานเลี้ยงตัวเอง

6. การเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้บริการนักศึกษา

จากข้อมูลปัจจุบันกองกิจการเป็นผู้ดูแลให้บริการนักศึกษาในด้านต่างๆ มีบุคลากรทำงานน้อยเฉลี่ยเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อนักศึกษา 500 คน ดังนั้นจึงควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การที่คาดหวังว่าอาจารย์จะดูแลนักศึกษามากขึ้นก็ดีแต่ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่เป็นมืออาชีพเข้ามาทำงานจะได้มีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษาให้ดีเท่าเทียมมหาวิทยาลัยเอกชน

7. การฝึกงาน

นักศึกษาปริญญาตรีทุกคนต้องผ่านการฝึกงานซึ่งมหาวิทยาลัยจะจัดให้เป็นประจำทุกปี การฝึกงานจะได้รับประโยชน์มากถ้าทั้งฝ่ายผู้รับนักศึกษาฝึกงานและผู้ส่งนักศึกษาไปฝึกงานได้มีการดูแลเอาใจใส่อย่างเพียงพอ จากประสบการณ์ที่พบมักไม่ค่อยมีการเอาใจใส่กันอย่างเพียงพอ บางหน่วยงานต้องการนักศึกษามาช่วยแต่ไม่เข้าใจว่าจะทำอะไรถึงจะได้เด็กตรงตามความต้องการ เมื่อได้คนที่ไม่ตรงความต้องการจึงไม่ค่อยเอาใจใส่ กลายเป็นภาระ และหากนักศึกษาได้งานที่ไม่ตรงกับที่เรียนมาก็จะไม่สนใจจึงทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการฝึกงาน

ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการฝึกงานโดยมีการหารือให้เข้าใจถึงความต้องการทั้ง 2 ฝ่าย และมีผู้ดูแลการฝึกงานจัดโปรแกรมให้ตรงกับความต้องการ ฝ่ายรับเด็กฝึกงานก็ควรมีพี่เลี้ยงคอยดูแลให้ คำปรึกษา ฝ่ายมหาวิทยาลัยก็มีอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ไปตรวจฝึกงานมีปฏิสัมพันธ์กับทางบริษัท และเอาใจใส่อย่างจริงจังจะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

การฝึกงานในลักษณะดังกล่าวนี้ต้องมีบริษัทที่พร้อมที่จะร่วมมือ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีการฝึกงานลักษณะดังกล่าวกับโครงการหลวง คือเริ่มด้วยการหารือ design งานกับผู้ประกอบการว่าจะให้นักศึกษาทำอะไร ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน 50 คน มีพี่เลี้ยงฝ่ายมหาวิทยาลัยไปด้วย มีการสรุปผลงานทุกวัน มีผู้รับผิดชอบขึ้นไปตรวจการฝึกงาน

ประเด็นเชิงนโยบาย

จากการระดมความคิดของสภามหาวิทยาลัยในเรื่องการพัฒนานักศึกษาดังกล่าวแล้ว สามารถสรุปหัวข้อประเด็นเชิงนโยบายที่ควรพิจารณาในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาการของนักศึกษาทั้งด้านวิชาการ และพัฒนาการด้านอื่น ๆ
2. การกำหนดวิธีการฝึกงาน
3. การติดตามพัฒนาการของนักศึกษา

ปิดการเสวนา เวลา 15.40 น.